

du bere baitan epaiak, eta giza eskubide oinarrizkoenen aurka doa zuzenean, izan ere norberaren komunitate linguistikoaren barrutian edozein leku eta unetan norberaren hizkuntza erabiltzeko eskubidea giza eskubide haien artean bait dago". Lapiedra Errektoreari zuzendutako gutunean esaten da hori, tribunaletatik eraso den hizkuntzaren aldeko laguntza eta elkartasuna eskainiz.

Herrialde Katalanetako indar politiko, sindikal eta kulturak elkartzeko ari dira une honetan. Biharko, azaroaren 18rako, manifestaldi handi bat eratua dago jadanik. Beste ekintza askotan bezalatsu, Acció Cultural del País Valencià ari da guztien ahaleginok biltzen. Gatazka-une hau, Espainiako Konstituzioaren hizkuntz ideologia espreskiago egun argitara ekartzeko izango da seguraski. Teilatupe berean gaudenez, merezi du gertakariak arretaz begiratzea, Estatuako politika linguistiko-unibertsitariari test esanahitsu eta orokorra gerta bait liteke oraingo hau. ■ *Joseba Intxausti.*

Mario, Madrileko prentsaren kontzientzia ona

Azaroaren 10ean Mario Onaindiak *Diario 16* egunkariari egindako deklarazioek seguru izan dutela oihartzunik Euskal Herrian. Eta ia seguru nago, batez ere alderdi politikoen aldetik izan dutela erantzuna. Bego.

Ni ez naiz politikatik, ez politikarako bizi. Ez dakit, gainera, Euskal Herrian zer-nolako erantzuna izan duten hitz horiek. Eta horrezaz gain, elkarriketa horretan "bazterreko", "ustez bazterreko" zen puntutxo batetaz arituko naiz.

Hona Marioren beraren testua:

"Algunos vascos se explican muy mal, y se explican mal porque no les interesa explicarse bien. Así, siempre podrán acusar a los de fuera de estar mal informados (...).

... yo estoy convencido de que no existe ninguna campaña contra Euskadi en la prensa, todo lo contrario, pienso que la gente de fuera ha sido demasiado comprensiva con lo que pasa aquí. Los incomprensivos han sido los propios vascos, o digamos mejor un gran sector del pueblo vasco (...). Así que ya le digo, en-

tendernos nos entienden, lo malo es que muchas veces no queremos explicarnos”.

Pozarren gelditu da Madrileko prentsa. Han eta hemen errepikatu dituzte esaldiok. Jokaera jatorra duela esan die, zeinek eta garrantzia osoa eskaintzen duen euskaldun batek. Ongi, ongi ulertzen gaitu prentsa horrek, ongi tratatzen, ongi informatzen du gutaz. Hona Marioren patentea.

Zer gertatzen zaio Mariori Madrileko prentsarekin hitz egiten duenean? Hauxe bai ez dudala ulertzen! Hitz eztiak eta goxoak beti, bai, baina haientzat eta gure pentzura, euskaldunon pentzura, esan nahi dut. Horren ongi ulertzen gaituen prentsa horretan, ABC-n adibidez, “objektibotasun” osoz informatzen da ikastolei buruz. Adibidez. Eta, noski, noiznahi agertu ohi dira prentsa horretan euskal kultur mugimenduko berriak, euskal literaturari buruzko albisteak. Edozein egunetan Madrileko edozein egunkari eskuratzea aski da horretaz jabetzeko.

Izan gaitezen serio. Euskadiren aurkako prentsa-kanpaina zer den ez dakit nik. Dakidana da euskaldungoari buruzko informazioaren *black-out* osoa dagoela. Euskaditik jaso ohi duten errealitate gehiena —bakarra esatera nindoan— “politikoa” da: atentatuak, borroka politikoak, politikoen “saloi-guduak”.

Eta ia okerrago dena: informazio honen tratamendua dikotomikoa da: zuriak eta beltzak, onak eta supergaitzoak, terroristak eta jende jatorra, honelaxe, simple-simple, argi eta garbi.

Nire ustetan, Madrileko prentsa, kazetaritzaren deontologiak eskatzen duen baino dexte “agresiboagoa” da, “politikagoa”, bereziki euskal arazoan. Galdera gutxi egiten du, ustez interpretazio-gakoak oro eskutan ditu, afirmazio borobilez bete dago. “Klase politikoa”ren antz gehiegi du Madrileko kazetaritzak. Indar politikoei lotuegia, makurtuegia, iruditzen zait.

Nik ez dakit guk esplikatzen dakigun ala ez. Baina berek jakinmin handirik ez dutelakoan nago. Zenbat hurbildu zaizkigu, adibidez, Euskal Herriko errealitate kulturala ezagutu asmoz? Bat bakarra ezagutzen dut nik neuk. Ez gaituzte ezagutzen, hori da egia. Nola, bada, ulertuko? Ezagutzen dituztenak, topikoak dira, betikoen topiko errepikatuak.

Ongi ulertzen ei gaituzte, dio Mariok. Aztertu ote du Mariok Euskal Herriaz zer esaten den eta *nola* esaten den?

Guk geuk, euskaldunok, omen dugu kanpokoan informazio txarraren errua, horixe komeni omen zaigu eta. Noski, Estatuak ulertzeko Madrileko politikoei duten ikuspegi monolotiko eta

itxiak ez du zerikusirik. Noski, Autonomien Estatuaren entelekia bat izateak ez du zerikusirik... Ez zerikusirik eta ez errurik, noski.

Zazpi bizietarik bat misiolaritzara emango lukeela ere esan du Mariok, bere herrian misiolari izatera, gainera. Lan gaitza, baina itxuraz bakarrik gogorra, ordaintsaria zeruan ez baino gortean jasotzen dencan. ■ *Joan Larrinaga.*

Balendin Enbeita hil da

Azaroaren 20an, Galdakaoko ospitalean hil zaigu Balendin Enbeita (1906-1986), lauogei urte zituela, gaitzak baino ezbeharrak jota. Familiartearen, lagunartearen edo plazetan abestutako milaka bertsoaren ondoan bi liburu utzi ditu Balendinek, idatzita: *Nere apurra* liburuan (Auspoa, 117-118 zk., Tolosa, 1974) bertsoak eman zituen, eta *Bizitzaren joanean obran*, berriz (Elkar, 1986), bere oroitzapenak hitz lauz bildu ditu. Azken honi beste batekin segida ematen ari zela joan zaigu Bizkaiko bertsolari zaharra. Goian bego, orain ia berrogei urte ezagutu nuen adiskidea.

Balendin, Kepa Enbeita "Urretxindorra"ren (1878-1942) semea zen (ik. S. Onaindia: *Gure Urretxindorra*, Ekin, Buenos Aires, 1971) eta harengandik eta senitatean zaindutako bertsozaletasuna bizirik izan du bizitza osoan. Familiako tradizio baten maiorazgoa jaso zuen, eta berorren erantzukizuna eta harrotasun leiala maitekiro gorde ditu azkeneraino Balendinek. Gerraurrean, aitaren ondoan hamazortzi urterekin hasitako lanari, belaunaldien etenen gainetik, etenik gabeko jarraitasuna eman dio, bere familian, aita zenarena jasoz eta semeengana luzatuz.

Bertsolaritzari zeregin sozial berria eman zion bere garaian "Urretxindorra"k, bere gaitasun hura ekintza politiko abertzalearen zerbitzutan jarritz. Balendin ere ildo horri jarraiki zitzaien: "Herriko jaietatik aparte, hauteskunde garaian, ez nintzen gelditu ere egiten. Behin, egun berean, sei mitinetan parte hartu beharra izan neban" idatzi-berri du Balendinek, gerraurreko lan haiek gogoratuz. Tabernako bertsolaritzaren mugak hautsi egin zituzten, beraz, Enbeitarrek, gero esan eta egingo zirenei aurre hartuz (ik. zer zioen M. Lekuonak 1930ean: *Idazlan guztiak. I. Aozko literatura*, Kardaberaz, Gasteiz, 1978, 213. or.).